

Na het licht  
I. De Cycloop



JOHAN VANDEVELDE

# NA HET LICHT

## I. DE CYCLOOP

HERWERKTE HERUITGAVE

BEKROOND DOOR  
DE VLAAMSE KINDER- EN JEUGDJURY  
2005

Voor Bart Vermeer  
collega, steun en toeverlaat, maar vooral vriend.

Met dank aan Jan Bergmans en Martin Muster voor hun  
kritische blik en waardevolle raad

[www.johanvandevelde.be](http://www.johanvandevelde.be)  
Vanaf 12 jaar

© 2003, 2008, 2017, 2025 Solid Tales vzw

Deze POD-uitgave werd gefaciliteerd door:  
[www.storyland.be](http://www.storyland.be)  
Vierde druk: Januari 2025

Coverontwerp: Martin Muster  
ISBN: 9789403781273

Niets uit deze uitgave mag, op welke wijze ook, worden  
overgenomen zonder de uitdrukkelijke schriftelijke  
toestemming van de uitgever.

*“Het loslaten van de atoomkracht heeft alles veranderd, behalve onze manier van denken...*

*De oplossing voor dit probleem ligt in het hart van de mensheid.*

*Had ik het maar geweten, dan was ik horlogemaker geworden.”*

*Albert Einstein (1879-1955)*

*(ontdekker van de atoomenergie)*

## **PROLOOG**

Het half gesmolten metalen kalendertje op de zwartgeblakerde lessenaar stond nog steeds op 15 september, als een laatste getuige, een smeekbede om deze datum nooit te vergeten. Tegen de muur erachter zag Boran een vage omtrek, een schaduw zoals hij er al zoveel gezien had. De vuurstorm had alle lichamen verteerd en akelige silhouetten achtergelaten op muren, kasten, vloeren en soms zelfs op auto's. De schoolbanken waren leeg en door de openingen waar eens de ramen hadden gezeten, waaide zand naar binnen. De deur van de klas lag op de grond; 6B stond erop in half vervaagde letters. Hier hadden kinderen gezeten van Borans leeftijd, kinderen die brandweerman of dokter wilden worden en die ochtend hun best deden om hun staartdelingen onder de knie te krijgen. Kinderen, die er geen flauw benul van hadden dat die zonnige septemberdag hun laatste was.

Boran voelde zich misselijk worden en onder de ogen van zijn moeder rende hij opeens het klaslokaal uit. Buiten, op de trappen van het uitgebrande schoolgebouw, bleef hij staan en ademde met diepe teugen de droge, hete lucht in. De speeltuigen waren verroest en verbogen in de meest grillige vormen; net reusachtige spinnenpoten die zich wriemelend uit het zand naar boven werkten. Alleen de eeuwenoude eik stond nog overeind, dood en verdord, net als de rest van de wereld. Boran ging zitten op de trappen en liet de hete wind door zijn haar woelen.

Wie het eerst op de knop had gedrukt, dat wist niemand meer. De Amerikanen, de Russen, de Indiërs, de Iraniërs, de Fransen? Vast stond dat ze uiteindelijk allemaal op de knop drukten, en in een wanhopige poging om de wereldvrede te herstellen het einde van alle beschaving inluiden. Bijna zes miljard mensen hadden in de daaropvolgende vijftien minuten het leven verloren. De tijd die de intercontinentale raketten nodig hadden gehad om hun doelen te bereiken en te vernietigen. De dikke radioactieve wolken verduisterden het zonlicht en brachten een nucleaire winter die meer dan vijftig jaar duurde en waarin nog eens twee miljard mensen doodvroren. Na de winter kwam de zomer, die de poolkappen deed smelten, planten en rivieren deed uitdrogen en mens en dier deed omkomen van dorst. En aan die zomer zou niet snel een einde komen ...

Even dacht Boran dat hij droomde en hij kneep zijn ogen tot spleetjes tegen het felle zonlicht. Daar, in de zinderende lucht op het heuveltje achter de speelplaats zag hij een jongen, niet veel ouder dan hijzelf, misschien dertien, ten hoogste veertien. Hij droeg een versleten T-shirt, waarvan

de mouwen waren afgeknipt, en een veel te grote camouflagebroek. Hij zat wijdbeens op een enorme tweewielige machine. Nee, het was geen motorfiets, hoewel het dat ooit geweest moest zijn. De wielen waren beslagen met stevige pantserplaten en de voorzijde leek op de neus van een vliegtuig met twee ronde koplampen aan weerszijden. De sierlijke voorruit - kogelvrij ongetwijfeld - kromde zich over het instrumentenbord als de rug van een insect en naast het rechterbeen van de jongen, laag bij de grond, hing een kleine straalmotor. Uit de volgestouwde zadeltas achterop stak een kruisboog.

De jongen keek hem gefixeerd aan, alsof hij zelf net zo verbaasd was om hem op deze plek aan te treffen. Een kind op de trappen van het schoolgebouw, dat was iets van voor het Licht. Een spierwit diertje schoot ineens over de speelplaats, de heuvel op, naar de jongen en sprong met een wip achterop het zadel. Boran dacht eerst dat het een kat was, maar de pluizige, zwartgeringde staart, de spichtige pootjes en de spitse snuit met het zwarte maskertje, lieten er geen twijfel over bestaan dat het een wasbeer was. Een witte wasbeer. Een getuige van de ravage die de radioactieve straling in de genen van mens en dier had aangericht.

Boran stond op en wilde naar de jongen toegaan, maar die drukte een knop in onder de gloeiende ruit en met een hoog gesis kwam de machine op gang. De stalen bladen aan de uitlaat van de straalmotor waaierden open als een ontluikende bloem. Een steekvlam schoot uit de uitlaat en het volgende moment was de jongen verdwenen, als in een droom.

Boran voelde de zachte hand van zijn moeder op zijn schouder.

'We moeten verder, lieverd.



# 1. HERINNERINGEN UIT EEN DATABANK

*Uitspanningen A en B liggen exact 900 km van elkaar. Uit elke uitspanning vertrekt een auto op exact hetzelfde tijdstip. Auto 1 rijdt 180 km per uur, auto 2 120 km per uur. Na hoeveel tijd ontmoeten ze elkaar en op welke afstand van uitspanning A?*

Boran lag diep weggezakt in zijn stoel, zijn benen over elkaar op het instrumentenbord, en staarde uit het raam naar de voorbyschietende vlakke, terwijl hij het potlood verveeld tussen zijn vingers liet draaien. De vraagstukken, die mams hem had opgegeven, lagen smachtend naar een oplossing op zijn buik. Steeds opnieuw zag hij die vreemde jongen met de kruisboog en de wasbeer. Hij leek wel een krijger, een kleine soldaat, verdwaald in een oorlog die te groot werd voor deze wereld. Een wereld waarin kinderen niet meer bestonden, waar je op je vijfde leerde omgaan met semi-automatische wapens en waar je op je zesde je vader verloor.

Dat was Borans verhaal. Nu doorkruiste hij samen met zijn moeder de continenten in een oude Scania, een trekker van zestien ton en 313 pk. Zijn vader had de truck in een half ingestorte parkeergarage gevonden en met het grootste geduld opgeknapt. Hij was dan ook maar wat trots geweest toen hij voor het eerst de zware dieselmotor aan de praat had gekregen. Nog geen jaar later was hij dood, in een hinderlaag gelokt door een roversbende toen hij in zijn

eentje brandstof was gaan zoeken. Sindsdien droeg mams steeds een geladen Ruger in de holster aan haar gordel en moest Boran zo dicht mogelijk bij haar blijven.

‘Als we aankomen, wil ik je vraagstukken opgelost zien.’

Boran knikte lusteloos. De naald van de plastic thermometer op het instrumentenbord zat ver buiten de wijzerplaat. Het moest rond de 50 graden zijn, niet bepaald een prettige temperatuur om vraagstukken bij op te lossen. Maar zo was het nu al 34 jaar aan een stuk door en dat zou niet snel veranderen. Boran wiste het zweet uit zijn gezicht met de onderkant van zijn T-shirt en duwde de witte bandana omhoog, die zijn ongetemde, kastanjebruine haar uit zijn gezicht moest houden.

Het kompas dat aan een touwtje aan de zonneklep bungelde, zwiepte mee met de kuilen in het wegdek. De zinderende luchtspiegelingen op het asfalt deden Boran denken aan diepe meren en aan de oceaan, waarover hij al zoveel had gehoord. Hij had zelfs foto's gezien op oude, verkleurde ansichtkaarten en hij kon het zich nauwelijks voorstellen dat er vroeger meren hadden bestaan, zo groot als een stad. Miljoenen kubieke meter fris, zoet en drinkbaar water. Eén verhaal was hem bijgebleven. Hij had het gehoord van een man met een vreemd accent. Die had verteld dat er ergens op deze verdorde planeet een plek was waar alles nog hetzelfde was als voor het Licht, waar water door rivieren vloeyde, waar groene bomen en bossen voor koelte zorgden en waar mensen genoten in de schaduw van de palmen op blanke stranden. Oceanië, zo heette de plek. Of het echt was, of verzonnen, wist Boran niet en zijn moeder geloofde allang niet meer in de verhalen die men

aan kinderen vertelde om hen toch nog een beetje hoop te geven.

En hoe verder ze met zijn tweetjes reisden door wat eens het mooie Europa was en hoe meer ze geconfronteerd werden met dood en vernietiging, hoe meer ook Borans geloof in het mythische Oceanië afbrokkelde.

Hij schudde de gedachte van zich af en probeerde niet meer aan water en paradijselijke werelden te denken. Zijn mond en lippen voelden aan alsof hij een blad schuurpapier had opgegeten en zijn fantasie had hem alleen maar dorstiger gemaakt.

‘Mam? Is het nog ver?’

Mams hield haar blik strak op de stoffige weg.

‘Nog zo’n tweehonderd kilometer. Zijn je vraagstukken af?’

‘Ik heb dorst.’

‘Neem nog een kauwgum.’

Maar Boran had geen zin in kauwgum en nog minder in vraagstukken. Hij verstelde zijn stoel in een half liggende positie, sloot zijn ogen en liet zich door het eentonige motorgeronk overspoelen.

Nalea had het gezien. Het blad met de vraagstukken gleed van Borans lichaam en daalde sierlijk naar de vloer van de truck. Natuurlijk had hij er nog niet één van opgelost. Zo was hij nu eenmaal: bijzonder intelligent, maar een onverbeterlijke dromer. Eigenlijk was het een wonder dat het Nalea zo weinig moeite had gekost om hem te leren lezen en schrijven.

Ze zag het als haar taak om haar zoon zoveel mogelijk over de wereld te leren. Tenslotte was zij het die hem op deze

verwoeste planeet had gezet en na de dood van haar man was de opvoeding van de jongen het enige dat haar leven nog zin gaf. Zo vaak als ze de kans kreeg, gaf ze hem dus geduldig les uit de oude, half verkoolde schoolboeken die ze in de ruïnes vond.

Kennis was zeldzaam in een wetteloze wereld, maar wie kennis bezat, samen met de kracht en de handigheid om met vuurwapens om te gaan, had een kans op overleven.

Eigenlijk verafschuwde Nalea wapens, maar ze waren nu eenmaal noodzakelijk. Daarom koesterde ze haar Ruger als een waardevolle schat en daarom had ze haar zoon van elf er ook mee leren schieten. Maar een eigen wapen kreeg hij niet. Nu vond Boran dat ook niet erg, want ook hij vond het vreselijke dingen. Hij kon nog geen rat doden voor het eten.

Nalea glimlachte en zond een kus in de richting van haar slapende jongen.

‘Slaap zacht, Boran. Als je wakker wordt zijn we er misschien.’

Maar Boran sliep nooit zacht.

De talrijke verhalen en getuigenissen die hij in de loop van zijn leven had gehoord en de vreselijke dingen die hij gezien had, hadden in zijn levendige fantasie een beeld gevormd, een gruwelijke film van wat er exact gebeurd was die bewuste septemberdag, bijna een eeuw geleden. Een beeld dat voor altijd op zijn netvlies stond gebrand en dat door zijn dromen waarde als een spook dat maar geen rust kon vinden.

## **UITSPANNING 29    50KM**

Tenminste, dat was wat Boran dacht dat er op het verhakkelde bord stond geschreven, want het was in een flits voorbij. Hij zat rechtop en zag dat het landschap veranderd was. De eentonige zandvlakte had plaats gemaakt voor zacht glooiende heuvels, bezaaid met betonnen brokstukken en puin: restanten van een nederzetting of een stad. Toen de truck de top van de heuvel bereikte, zag hij in de verte de scheefgezakte kantoorgebouwen, de droge rivierbedding en honderden, nee, duizenden lege huizen waarvan de zwarte venstergaten als lege oogkassen in het ijle starden. Een kort, scherp, krakend geluid weergalmde door de heuvels, als een droge tak die doormidden brak. Het waren schoten; tekens dat de stad helemaal niet zo onbewoond was als ze wel leek, tekens ook dat je er beter weg bleef.

Het eerste wat Boran zag van Uitspanning 29 was de blauwgeverfde toren, waarop in het wit het nummer 29 was geschilderd. De uitspanning was een klein dorp en de baas was een oude vriend van papa, had mams verteld. En als de geruchten klopten, recycleerden ze daar hun eigen drinkwater.

De poort was natuurlijk gesloten en boven op de hoge omwalling stonden vervaarlijk uitzierende kerels, gewapend met verschillende soorten geweren. Nalea stapte uit, maar liet de motor draaien, zodat ze in geval van nood onmiddellijk weer weg konden. Verschillende geweerlopen waren op haar gericht, maar ze liet zich niet intimideren.

‘Laat ons binnen! We komen in vrede!’

Haar stem weerkaatste tegen de hoge muren.

De wachters op de omwalling wierpen een blik op de haveloze Scania en de kleine jongen in de cabine. Uiteindelijk floot een van hen op zijn vingers en even later draaiden de stalen deuren open met een vreselijk geknars. Met een knipoogje naar haar zoon klom Nalea weer achter het stuur en dreef haar truck de poort door.

Boran schatte dat de massieve deuren elk minstens tien ton moesten wegen en hij zag bij het binnenrijden dat ze bediend werden door middel van een vernuftig systeem van kettingen en betonnen tegengewichten.

Met sissende pneumatische remmen bracht Nalea de zestientonner tot stilstand op de stoffige binnenplaats. Toen Boran aan de passagierskant de cabine uitklom, keek hij neer op de bestofte gezichtjes van een horde nieuwsgierige kleuters. De kinderen waren onverzorgd en stuk voor stuk gekleed in veel te grote lompen. Boran baande zich een weg door het kleine grut en ging bij zijn moeder staan, aan de andere kant. Uitspanning 29 was, net zoals de andere uitspanningen, een groep miezerige betonnen gebouwtjes, gerangschikt volgens een ministratenpatroon. Het leek wel een dorpje als je even de indrukwekkende vestingmuur buiten beschouwing liet. Toch voelde Boran zich heel wat meer op zijn gemak nu hij aan de binnenkant van de omwalling stond. Met een oorverdovend gekreun draaiden de poorten weer dicht. Bovenop de muren hielden de wachters hen nog steeds onder schot, voor het geval ze slechte bedoelingen zouden hebben. Boran ging een beetje dichterbij zijn moeder staan en wees naar de toren die hij al van ver had gezien en die veel weg had van een reusachtig blauw olievat op poten.

‘Wat is dat daar?’

‘De watertoren,’ antwoordde Nalea, terwijl ze de deur van de cabine in het slot sloeg.

‘Denk je dat we een bad mogen nemen?’ vroeg Boran glunderend van verlangen.

‘Niet in de watertoren,’ lachte Nalea. ‘Maar laat Renco eens aan je ruiken en misschien maakt hij er een prioriteit van.’

Terwijl hij speurend onder zijn oksels snoof, liep Boran achter zijn moeder een van de betonnen gebouwtjes binnen. Boven de deuropening hing een vergeelde lichtbak, waarop nog vaag de vormen en de letters van een biermerk uit vervlogen tijden te zien waren. Het was het enige gebouw met een uithangbord en het deed dienst als herberg, winkel, café, restaurant én vergaderzaal.

Het duurde even voor Borans ogen gewend raakten aan het duister binnenin. De ramen waren met bakstenen dichtgemetseld om de hitte buiten te houden, maar desondanks hing er een kleffe, broeierige lucht. Een rammelend ventilatortje bovenop de lege drankenkoelkast moest de grote ruimte van koelte voorzien, maar al wat het deed was de warme lucht circuleren.

Boran bemerkte meteen de witte wasbeer, die hem vanaf een van de tafels nieuwsgierig aanstaarde met glanzende zwarte kraallogjes en hij vond al snel zijn baasje. De jongen stond met zijn rug naar de herberg vol overgave te spelen op de oude flipperkast naast de toeg. Hij kon Boran en zijn moeder onmogelijk hebben zien binnenkomen. De kruisboog hing met een brede leren riem dwars over zijn rug. De pees was gespannen en het wapen was geladen met een scherpe, stalen kruisboogbout.

Boran voelde opeens dat hij alleen stond, want mams was naar een tafeltje gegaan, waar de waard en vijf gasten zaten te poken met een beduimd kaartspel onder de schijn van een zoemende lichtreclame. Er werden een paar woorden gewisseld en na een verontschuldiging aan zijn kaartmakers, stond een van de mannen op en omhelsde Nalea zo uitbundig, dat de jongen niet goed wist of hij haar te hulp moest snellen. Al snel kwamen ze allebei lachend zijn richting uit.

‘En dit is dus de kleine Boran’, lachte de man hartelijk. De spierwelingen onder zijn veel te kleine en tot op de draad versleten Hard Rock Café T-shirt, getuigden van een intensieve training.

Boran bekeek de man kwaad. Hij was groot genoeg voor zijn leeftijd en kerngezond voor een postnucleair kind.

‘Dit is nu Renco’, stelde mams de man voor. ‘Hij heeft je overgrootvader nog gediend vóór de oorlog en was de beste vriend van je grootvader en van papa. Hij heeft alles wat we nodig hebben.’

Boran kon het niet helpen en glimlachte breed. ‘Mijn overgrootvader? Hoe oud bent u eigenlijk?’

‘Renco is een Model 4000,’ verklaarde mams.

‘Een robot!?’

‘Ik verkies de term artificiële mens’, lachte Renco. ‘Ik verschil bijna niet van jullie. Zelfs gevoelens als medelijden, liefde en angst heb ik geleerd.’

‘En honger en dorst?’ vroeg Boran.

‘Een artificiële mens eet of drinkt niet, maar ik zie wel het belang ervan in voor jullie.’

‘Hoeveel liter krijgen we mee?’

Renco lachte. ‘Een echte onderhandelaar, jouw zoon!’



Maar Boran zag dat zijn moeder niet lachte.

‘Wil je weten hoe de kinderen hier hun eigen snoep maken?’ vervolgde hij op een gladdere toon die duidelijk iets moest verbergen.

‘Waarom verandert u van onderwerp?’ vroeg Boran.

Er viel een pijnlijke stilte en Renco keek ongelukkig naar Nalea.

‘Drinkwater is ook voor ons een probleem’, zei hij ten slotte ernstig.

‘Maar jullie recycleren al het water toch?’

Renco keek even achterom naar zijn pokermakkers en als hij een mens van vlees en bloed zou zijn geweest, dan was hij nu vast en zeker heel zenuwachtig geworden.

‘Dat is correct, maar wanneer ik er daarvan ga weggeven, is dat zoveel minder voor hen. Ze hebben zelf maar net genoeg om rond te komen. Dat begrijpen jullie wel.’ Hij pauzeerde even en keek de ontgoochelde jongen stil aan. ‘Zolang jullie hier verblijven, mogen jullie zoveel water gebruiken als jullie willen, zolang het maar weer in het recyclingsysteem terechtkomt.’

Boran kon het wel begrijpen, maar hoe moest het nu verder met hen? Ze waren bijna door hun voorraad heen. Hij keek naar mams, maar ook zij leek ten einde raad.

‘We vinden er wel iets op’, zei ze geruststellend.

‘Waar zijn mijn manieren’, zei Renco. ‘Jullie zullen wel dorst hebben!’ Boran voelde hoe een stevige hand hem bij de schouder greep en naar een van de talrijke lege tafeltjes stuurde.

Hij ging zitten op een wankel stoeltje, naast zijn moeder en vlak voor de flipperkast waarop de jongen nog steeds geconcentreerd stond te spelen. Het ding was meer dan een

eeuw oud en omgebouwd, zodat je er geen munten meer in hoefde te stoppen. Geld was na het Licht even nutteloos geworden als het woestijnzand dat in de loop van de jaren steeds verder was opgerukt in Europa.

Renco vulde twee glazen halfvol water uit een verroeste kan en zette ze voor Boran en Nalea op tafel.

‘Wat brengt jullie naar deze streek?’ vroeg hij terwijl hij plaatsnam tegenover Nalea.

‘Hoop’, antwoordde ze. ‘Nu ook het noorden gevallen is onder de droogte, reizen we van uitspanning naar uitspanning.’

‘Naar het zuiden, waar al jaren geen druppel water meer te vinden is?’

‘Zoals ik al zei: hoop. Het is al waar we ons nog aan vast kunnen houden.’

Boran dronk – niet te snel – terwijl hij genoot van elke druppel. Het water was ijskoud en hij voelde het naar beneden lopen door zijn slokdarm. Zijn verdroogde lippen werden weer zacht en het stof verdween uit zijn keel. Hij goot het glas helemaal leeg in zijn mond, tot er geen druppel meer inzat en zette het met een voldane klap neer op de tafel.

‘Wie is dat?’ vroeg hij terwijl hij met zijn hoofd naar de jongen aan de flipperkast wenkte.

Renco haalde zijn schouders op.

‘Eentje op doorreis. Morgen vertrekt hij weer. Al wat ik weet is dat hij geen ouders meer heeft. Raar kereltje als je het mij vraagt.’ Hij zei het hard genoeg, maar de jongen keek niet op.

Renco boog zich naar Borans oor en dempte zijn stem.

‘Je kunt maar beter uit zijn buurt blijven.’ Hij rommelde met zijn hand wat onhandig door Borans haardos – waarschijnlijk omdat hij andere mannen dat had zien doen – en ging met Nalea naar buiten. Boran keek de artificiële mens hoofdschuddend na en streek zijn haar weer plat.

Het kaartspel achter in de herberg ging gewoon door en werd af en toe onderbroken door een bulderend gelach.

Wat weet een robot over vriendschap, dacht Boran. Renco zei zelf dat hij de jongen niet kende. Hoe kon hij dan weten dat Boran beter uit zijn buurt kon blijven?

De jongen keek niet op toen Boran naast hem kwam staan. Zijn blik liet het roestige metalen balletje niet los en in zijn donkere ogen weerkaatsten de flitsende kleuren van de lampjes die nog werkten. Hij had lang zwart haar en een getaande huidskleur, wat Boran deed vermoeden dat hij uit het Zuiden afkomstig was. Spanje, Italië of misschien Griekenland. Langs zijn linkeroor hing een vlecht, waarin een grote, witte arendsveer met bruine tip was vastgemaakt.

‘Ik heb je gezien bij de school, twee dagen geleden’, begon Boran.

De jongen gaf geen antwoord en speelde geconcentreerd verder, alsof zijn leven van het spel afhing. Boran zocht naar een onderwerp dat de jongen meer na aan het hart lag.

‘Die wasbeer van jou is echt leuk. Waar heb je hem gevonden?’

Weer geen antwoord. De jongen schokte met zijn hele lichaam in een poging te vermijden dat het balletje in het gootje verdween en meteen scoorde hij een bonus van tien miljoen punten. Een verminkt digitaal melodietje stuitte uit de automaat. Misschien verstond de jongen hem niet?

Maar Boran kende geen andere talen en besloot om het nog een laatste keer te proberen.

‘Als je zin hebt kunnen we een wedstrijdje spelen?’

Het enige positieve aan deze reactie was dat de jongen eindelijk zijn mond open deed. Met een ruk draaide hij zich naar Boran, zodat het balletje deze keer langs de flippers in het gootje rolde. Zijn donkere ogen hadden iets vijandigs en Boran deed automatisch een stapje achteruit.

‘Ik heb geen vrienden nodig, snappie?’ snauwde de jongen bars.

De uitdrukking op zijn gezicht deed Boran denken aan een bloeddorstige dobermann, die grommend zijn tanden ontblootte.

‘Oké,’ antwoordde Boran verbolgen. ‘Maar dat is nog geen reden om mij zo af te bekken!’

‘Scheer je weg!’ riep de jongen met overslaande stem. ‘Of ...’

Het vervaarlijk uitziende jagersmes dat hij aan zijn gordel droeg had hij al halverwege uit de schede. Het zag er ontzettend scherp uit en een zijde van het lemmet was gekarteld. Boran deinsde achteruit. Hij was ongewapend en mams was er niet om hem te beschermen.

‘Ga je me vermoorden omdat ik kennis wil maken?’

De donkere ogen van de jongen leken vuur te spuwen, maar het mes verdween met een zingend geluid weer in de schede en hij verlegde zijn aandacht weer naar de flipperkast. Boran besloot dat het beter was om deze zelfingenomen rotzak aan zijn lot over te laten en hij vroeg zich op weg naar buiten af hoe Renco aan zoveel mensenkennis kwam.

De stoffige Scania stond verlaten op de binnenplaats. Renco gaf mams waarschijnlijk een rondleiding in de uitspanning. In de truck zitten had Boran de laatste dagen al genoeg gedaan en zijn moeder had hem geleerd om nooit alleen op stap te gaan, dus klom hij bovenop de schuin aflopende motorkap – zijn favoriete plekje – en genoot met zijn rug tegen de voorruit van het uitzicht. De betonnen gebouwen leken op vierkante blokken steen, zonder ramen. De meeste deuren waren dicht, maar sommige stonden open en boden een blik op de schrale binnenkant. Onder een verbleekte Pepsi-parasol gaf een moeder haar baby de borst en een paar meter van de truck speelden twee kleuters met een vuil, graatmager katje.

Recht voor de truck lag de hoofdstraat, die uitkwam op de waterzuiveringsinstallatie en de watertoren aan het andere uiteinde van de uitspanning. Het zachte ruisen van het water deed Boran weer een beetje hunkeren naar een frisse slok.

Hoe lang hij op de motorkap had gezeten wist hij niet, maar het moest ongeveer middag zijn toen zijn moeder en Renco achter de huizen vandaan kwamen. Nalea droeg twee dozen Winchester munitie en Renco, die over een paar hydraulische armen beschikte, droeg drie zware kisten gedroogd voedsel.

‘We hebben alles!’ riep mams toen ze Boran zag zitten. ‘Ook water?’ vroeg de jongen, alsof hij het antwoord daarop niet wist.

‘Het pijn je.’ Ze maakte de deur van de cabine open.

‘Mam, we zullen omkomen van de dorst!’

‘We hebben nog iets meer dan twee liter, Boran. Als we daar zuinig op zijn, halen we het wel tot aan de volgende uitspanning.’

Boran sprong van de motorkap en landde met beide voeten in het zand.

‘Dat is nog niet eens 10 centiliter per persoon, per dag! En wie zegt dat er in de volgende uitspanning wél water is?’

Renco, die de conversatie had gevolgd, kwam tussenbeide.

‘Ik zou niets liever doen dan jullie al het water geven dat jullie nodig hebben, maar als de bewoners van de uitspanning erachter komen dat ik water heb weggegeven, breekt er gegarandeerd een opstand uit. En dat is iets dat we ons niet kunnen veroorloven, zeker niet nu.’

‘Worden jullie niet om de drie maanden opnieuw bevoorrad?’

‘Niet meer, Boran. De Oostbron, die voor onze waterbevoorrading instond, is vernietigd.’

‘Dat heb je me niet verteld’, schrok Nalea.

‘Zo’n vijf maanden geleden zijn de bevoorradingen gestopt’, vertelde Renco. ‘De tien tankwagens, die elke drie maanden stevast voor de poort stonden, bleven weg. Na twee weken heb ik een team uitgestuurd naar de Oostbron om te gaan kijken wat er scheelde. Onderweg zijn ze op de bende van de Cycloop gestoten en van de acht man zijn er maar drie teruggekeerd. Liever dan de hele installatie in handen van de bende te laten vallen, hebben de mensen van de Oostbron alles in de lucht laten vliegen. Er blijft niks meer van over. Ik hoop dat jullie nu begrijpen waarom we hier echt geen water kunnen missen.’

Nalea knikte en keek naar haar zoon. Wekenlang hadden ze uitgekeken naar uitspanning 29, die anders was dan alle

andere, alleen om tot de ontdekking te komen dat het slechts een andere droge plek was onder de blakende zon. Met een zucht ging Boran op de bumper zitten en staarde tussen zijn blote knieën naar het zand.

‘Wie is die Cycloop?’ vroeg Nalea.

‘Niemand weet zijn echte naam. Ze noemen hem zo naar de eenogige reus uit de Odyssee. Hij is de leider van de meest meedogenloze piratenbende uit de omstreken.’

‘Hij heeft maar één oog?’ vroeg Boran.

‘Hij heeft geen ogen’, zei Renco. ‘Verloor ze allebei in een explosie. Hij liet een masker bouwen met een videocamera, die rechtstreeks met zijn hersenen is verbonden. Hij kan beter en verder zien dan welk menselijk wezen ook en hij is een uitstekend schutter. Hij is met zijn bende constant op zoek naar water, het doorschijnende goud. En wee je gebeente als hij tot de ontdekking komt dat je water hebt of zelfs maar weet waar het te vinden is. Hij zal niet rusten voor hij het in zijn bezit heeft en je een kogel door de kop heeft gejaagd. Mannen, vrouwen, kinderen. Hij maakt geen enkel onderscheid.’

Bij het woord kinderen keek hij Boran met zijn artificiële ogen zo aan, dat de jongen elk haartje op zijn lijf overeind voelde komen. Vandaar de wachters en de hoge muren, maar volstonden ze wel tegen deze legendarische Cycloop en zijn legertje ongerogeld?

Terwijl Nalea de kisten in de cabine zette, ging Renco naast Boran op de bumper zitten.

‘Je lijkt op je grootvader, weet je dat?’

Boran keek verwonderd op.

‘Ja, ik weet het’, ging Renco verder. ‘Het is moeilijk voor jou om je bij het woord grootvader iemand anders in te

beelden dan een oude man met een grijze baard en een gehoorprobleem. Maar ik heb hem zien opgroeien.'

'Iedereen is ooit een kind geweest', lachte Boran, die Renco's opmerking wel wat vreemd vond. '... behalve u, natuurlijk. Hoelang bent u eigenlijk al in onze familie?'

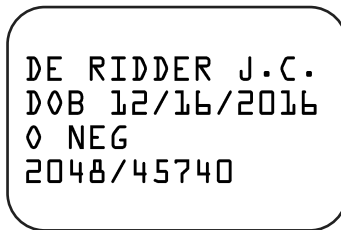
Renco glimlachte. 'Ik was een huwelijks Geschenk van de ouders toen je overgrootvader trouwde met Jessica, jouw overgrootmoeder. Tien jaar lang heb ik hen gediend ... en hun zoon natuurlijk ...'

'En toen brak de oorlog uit', vulde Boran aan.

Renco knikte. 'Erg lang heb ik jouw overgrootvader dus niet gekend.'

'Ik weet ook niet veel over hem', zei Boran. 'Zelfs papa heeft hem nooit gekend.'

Hierop trok hij de kraag van zijn T-shirt naar beneden en trok de ketting eruit, die hij steeds om zijn nek droeg. Aan het uiteinde hingen twee metalen plaatjes, die hij omhoog hield in de palm van zijn hand. Het waren twee platte, rechthoekige stukjes staal met sterk afgeronde hoeken, zodat ze bijna ovaal waren. In elk plaatje stond een naam geperst, een datum, een bloedgroep en een nummer:



'Deze hondenpenningen heb ik van hem gekregen', zei Boran stil. 'Ik weet het', glimlachte Renco. 'En hij kreeg ze



van zijn vader, jouw grootvader. De Ridder is ook jouw naam.'

Hij keek Boran nu intens aan. De jongen kon niet anders dan een sterke band te voelen met de artificiële mens naast zich.

'Als je wilt, kan ik je alles vertellen wat ik weet.'

Boran keek de man met grote ogen aan. 'Echt?'

'Vanavond. Ik beloof het je.'

Nalea onderbrak het gesprek en joeg hen van de bumper.

'Dus al die veiligheidsmaatregelen zijn alleen voor de bende van de Cycloop?' vroeg ze, terwijl ze de klemmen van de motorkap losmaakte.

'Was het maar waar', antwoordde Renco. 'Dat is niet de enige bende die de buurt onveilig maakt, wel de gevaarlijkste. Ze denken allemaal dat we hier zwemmen in het water, dat we het uit de grond oppompen. Heb je de grond hier al eens goed bekeken?' En als demonstratie schopte hij in het droge zand.

'Het grondwater zit hier minstens een kilometer diep en zit zo goed als zeker boven de vierhonderd rad. Dat is een dodelijke stralingsdosis. Als de Cycloop tot de ontdekking komt dat hier eigenlijk maar net genoeg is voor de bewoners, dan moordt hij iedereen uit.' Renco liep naar de andere kant van de truck en hielp Nalea om de zware motorkap naar voren te kantelen.

'Renco, ik heb nagedacht,' zei Nalea op ernstige toon. 'We vinden het verschrikkelijk van de Oostbron en ik hoop dat jullie snel een oplossing vinden, maar Boran heeft gelijk. Wie zegt dat er in de volgende uitspanning wél water is? Als het niet zo is, ... Dan ...'

Ze zweeg, want het viel haar nog steeds moeilijk om over de dood te spreken, zeker als die dichtbij was.

‘Al wat we vragen zijn een paar jerrycans. We zijn toch meer dan alleen maar vrienden? Denk aan de pijn die je zou voelen als Boran en ik zouden sterven, Renco.’

‘Pijn is een gevoel dat ik onmogelijk kan leren, omdat ik het alleen maar kan nabootsen door kortsluitingen te veroorzaken in mijn circuits. Dat is schadelijk.’

‘Ik bedoel pijn vanbinnen, Renco. Verdriet, woede, machteloosheid wanneer je iemand verliest om wie je erg veel geeft. Het verlies van vriendschap en liefde. Hoe voelt dat, Renco?’

‘Toen mijn meesters stierven had ik mezelf nog geen gevoelens aangeleerd, maar ik voelde wel iets vreemds toen je me daarstraks vertelde dat Dennis dood was. Ik zag flitsen, beelden van hem als kleine jongen en kreeg een foutmelding op sector Gamma Delta 9598 van mijn intelligentiebank. Is dat hoe pijn vanbinnen voelt?’

‘Ongeveer’, antwoordde Nalea om er vanaf te zijn.

Er viel een stilte en uiteindelijk nam Renco een beslissing waar hij al de hele dag mee worstelde. Hij wenkte moeder en zoon dichterbij en dempte zijn stem.

‘Je hebt morgenvroeg ook nog werk aan de truck, zie ik.

Als jullie vannacht bij mij blijven logeren, kan ik jullie misschien helpen.’

‘Dat doen we maar al te graag’, lachte Nalea.

Terwijl Nalea zich, gewapend met schroevendraaier en moersleutel, op de dieselmotor stortte, nam Renco Boran mee op een wandeling door de reusachtige boomgaard. Die nam bijna de helft van het hele domein in en het was het

eerste groen dat Boran zag in maanden. Er waren zelfs zoveel bomen dat je erin kon verdwalen. Boran wist niet veel van planten en bomen, maar herkende toch de verschillende vruchten die ze droegen: appels, peren, pruimen, sinaasappels, noten, ... Halverwege de boomgaard liep een zandweggetje, dat leidde naar een oefenterrein voor de bewakers van de uitspanning. Boran zag houten borden met doelschijven erop geschilderd en aan de takken van de bomen hingen zandzakjes aan touwen als bewegende doelen. Verderop, uit het schietveld van het oefenterrein en gescheiden van de rest door een bakstenen muur, lagen de serres te schitteren in de zon. Achter het glas groeide een rijkdom aan groenten, zoals tomaten, kool en spruitjes. Over de hele boomgaard hing het gezellige geruis van de waterzuiveringsinstallatie.

‘Hoe werkt-ie eigenlijk?’ vroeg Boran toen ze voor het langwerpige gebouw met de hoge ramen bleven staan.

‘Heel eenvoudig. Het afvalwater loopt door een keten van biologische filters, waar het gezuiverd wordt door bacteriën die het vuil opeten. Daarna wordt het water de toren ingepompt en daar nog eens gezuiverd voordat het teruggaat, de leidingen in. De bacteriën kunnen natuurlijk niet alles eten en het slib dat overblijft, wordt gebruikt als meststof voor de groentetuin en de fruitbomen.’

De bomen leken het inderdaad goed te doen met de biologische meststof en hun takken hingen door onder het gewicht van de vruchten.

‘Waarom hebben jullie dan om de drie maanden vers water nodig?’ vroeg Boran.

‘Niet al het water komt weer in het zuiveringscircuit terecht’, antwoordde Renco. ‘Het grootste deel gaat verloren bij het besproeien van de gewassen.’

‘Jullie systeem is dus niet waterdicht’, lachte Boran.

‘Een eenvoudige, doch zeer bijdehandse woordspeling’, antwoordde Renco machinaal.

Niet alleen voorzag deze uitspanning in haar eigen drinkwaterzuivering, ook elektriciteit werd ter plaatse opgewekt. Dat gebeurde in een ondergrondse miniwaterkrachtcentrale, waar een deel van het gezuiverde water door kleine turbines werd gepompt en zo genoeg stroom opwekte om de bewoners van uitspanning 29 en hun gasten een comfortabel leven te bieden. Het was Renco zelf die de miniwaterkrachtcentrale had ontworpen en na de dood van de vorige leider vonden de bewoners het niet meer dan logisch dat hij hun nieuwe leider werd. Dat bracht heel wat verantwoordelijkheid met zich mee, maar ook voorrechten, zoals het grootste huis in de uitspanning. Renco had ondertussen zichzelf al genoeg gevoelens aangeleerd om ervan te kunnen genieten zoals mensen dat deden. Bijna alles had hij geleerd van zijn oude meesters, Borans vader, grootvader en overgrootvader en het versterkte alleen maar de band tussen de machine en de jongen. Als je ze zo pratend en lachend naast elkaar zag lopen in de schaduw van de bomen, zou je gezworen hebben dat ze altijd al vrienden waren geweest.

’s Avonds konden Boran en Nalea in Renco’s huis hun kleren wassen en zelfs genieten van een verkwikkend bad, wat meer dan nodig was. Het was niettemin vreemd als je

wist dat je morgen de weg op moest zonder één druppel water en met een wrang gevoel zag Boran het vuile water door de afvoer verdwijnen. Zolang het maar weer in het recyclingsysteem terechtkomt.

Hoewel hij nooit at of dronk, was de artificiële mens een uitstekend kok en hij verraste zijn twee gasten met een klein feestmaal ter ere van oude vriendschappen: geroosterde leguaan met groenten uit de moestuin en fruit uit de boomgaard, een recept dat Renco zelf had geprogrammeerd. Boran had al vaker leguaan gegeten, zo vaak zelfs dat het hem de neus uitkwam. Maar zoals Renco de beestjes kon klaarmaken, dat kon niemand en Boran wist niet dat leguaan zo lekker kon zijn.

Na het eten verhuisde het drietal naar het gezellige salonnetje en terwijl het haardvuur de avondkoelte verdreef, haalden ze herinneringen op aan vroeger. Boran probeerde steeds maar weer aan te sturen op zijn overgrootvader, maar mams had zo haar eigen plannen en het lukte haar uiteindelijk om de conversatie op de waterbevoorrading te brengen.

Toen Renco nogmaals in detail de werking van de zuiveringsinstallatie uit de doeken deed, voelde Boran zich als het vijfde wiel aan de wagen. Renco zou zijn belofte om hem meer over zijn overgrootvader te vertellen toch niet kunnen nakomen. Een beetje ontmoedigd wenste hij mams en Renco goedenacht en ging de kamer uit. Hij had zijn slaapzak uit de truck gehaald en uitgespreid in de lege kamer naast de keuken. Hij kleepte zich uit en kroop onder de wol. De vermoeidheid had zich de afgelopen dagen opgestapeld en voor het eerst in een lange tijd zou hij rustig kunnen slapen.

Nalea had het bed in de slaapkamer gekregen, want artificiële mensen sliepen toch nooit. Renco had dan ook de hele nacht om zijn belofte aan Boran na te komen en toen de nachtelijke stilte over de uitspanning was neergedaald, sloop hij stil de kamer binnen, en knielde geruisloos naast de slapende jongen. Hij legde zijn hand op Borans voorhoofd en groef diep in zijn digitale geheugenbanken naar herinneringen. Boran bewoog even in zijn slaap, terwijl zijn ogen onder zijn oogleden elke beweging in zijn droom volgden.

*Het hoge gras in het veld zwiept in de wind en kriebelt zijn blote benen. Een konijntje dartelt vrolijk tussen de klaver. In de verte staan koeien te grazen onder het heerlijke zonnetje en beneden aan de heuvel strekt zich de stad uit, een woud*

*van glazen torens, schitterend als diamanten in het zonlicht. Een vrouwenstem roept zijn naam. Mama?*

*Boran rent naar de schuur, waar een mooie vrouw staat met haar handen aan haar mond om haar stem te versterken. Opeens ziet hij een andere jongen van zijn leeftijd naar haar toe rennen en hij realiseert zich dat ze niet 'Boran' roept, maar 'Robert-Jan'.*

*Zo heette mijn grootvader, denkt Boran.*

*Hij ziet hoe de vrouw de jongen in haar armen sluit alsof het de laatste keer is dat ze hem zal zien. Misschien is dat ook zo. Voor de verblindend witgekalkte muur van het huis staat een oude berk en in de schaduw van de boom zit een man in een rolstoel. Moeder en zoon rennen naar hem toe. Wetend dat niemand hem kan zien, komt Boran dichterbij. De opgewonden stem van de nieuwslezer op het kleine radiootje zweeft weg in de open lucht, maar de angstige toon van de man zegt genoeg. Het is de toon van een man die niet langer zijn neutrale masker kan dragen, omdat doodsangst*